

Information

– förmyndare/vårdnadshavare

Föräldrar är normalt *vårdnadshavare* och *förmyndare* för sina barn tills de fyllt 18 år. Som vårdnadshavare ansvarar föräldrarna för sitt barns personliga förhållanden och ska se till att barnets behov av omvårdnad, trygghet och god fostran blir tillgodosett. Som förmyndare ska föräldrarna förvalta barnets egendom och företräda barnet i ekonomiska angelägenheter. Är båda föräldrarna vårdnadshavare och förmyndare ska de i princip alltid utöva detta gemensamt.

Förordnad förmyndare

Om en underårig inte har någon förmyndare ska en sådan förordnas. Ett barn kan komma att bli utan förmyndare om föräldrarna dör eller om en ensam förälder entledigas från att vara förmyndare på grund av missbruk eller att han/hon kommer på ekonomiskt obestånd. Om en särskilt förordnad vårdnadshavare utses blir denne också förmyndare. Ett särskilt beslut att förordna en förmyndare behöver således inte fattas i den situationen.

Medförmyndare

Om en förälder t.ex. inte klarar av att sköta sitt barns ekonomiska angelägenheter kan en medförmyndare förordnas. Ofta är det dock så att det anses vara tillräckligt att föräldrarna får stöd på annat sätt, t.ex. genom ett ombud. Att förordna en medförmyndare är ett lindrigare alternativ än att entlediga en förmyndare och utse en ny. Frågor om förordnande eller entledigande av förmyndare avgörs av tingsrätten i den ort där barnet är folkbokfört.

En förälder som får förvaltare

En förälder som har vårdnad om sitt barn och får förvaltare får inte vara förmyndare för sitt barn enligt föräldrabalken 10 kap. 1 §. Förmynderskapet upphör med automatik. Däremot är föräldern fortfarande vårdnadshavare. Är den andre föräldern också vårdnadshavare blir denne ensam förmyndare för barnet utan särskilt beslut.

Om ett barn saknar förmyndare ska det ansökas om en förordnad förmyndare

Får överförmyndarnämnden kännedom om att ett barn saknar förmyndare ska nämnden ansöka hos tingsrätten om att en eller flera förmyndare förordnas för den underårige enligt föräldrabalken 10 kap. 5 och 18 §§. Tingsrätten ska bereda överförmyndarnämnden tillfälle att lämna förslag på person som kan vara lämplig för uppdraget enligt föräldrabalken 10 kap. 14 §.

Yttrande från underårige

Vid ansökan om förordnande eller entledigande av förmyndare ska den underårige ges tillfälle att yttra sig om han/hon fyllt 16 år enligt föräldrabalken 10 kap. 18 §.

Socialnämndens skyldighet

Enligt socialtjänstförordningen 5 kap. 2 och 3 §§ är socialnämnden skyldig att dels anmäla till tingsrätten om ett barn är i behov av vårdnadshavare eller förmyndare och dels anmäla till överförmyndarnämnden om det finns förhållanden som talar för att en förälder inte kommer att förvalta sitt barns egendom på ett betryggande sätt. (Se Svenska Kommunförbundets cirkulär 2001:32 dock stämmer inte paragrafhänvisningarna.)

1.